

J. q. 258, 1.

DISPUTATIO THEOLOGICA
DE
POENITENTIA
ET ABSOLUTIONE
SACERDOTALI

Q V A M

D. O. M. A.

PRÆSIDE

GERHARDO TITIO

SS. THEOL. D. ET PROF.
ORDINARIO

IN ILLUSTRIS ACAD. JULIA

Ad diem Novembr.

Publico examini exponit

JOHANNES Koch AULICENSIS

AUTOR.

✻(oo)✻

HELMESTADII,

Typis HENNINGI MULLERI,

Anno MDCCCLXIII.

DISPUTATIO THEOLOGICA
DE
POENITENTIA
ET ABSOLUTIONE
SACERDOTALI
A
D. O. M. A.
PRESIDE
GERHARDO TITIO
SS. THEOL. D. ET PROF.
ORDINARIO
IN ILLUSTRI REGIA UNIV.
AD QUAM NOVEMB.
PUBLICO EXAMINE EXPOSITA
JOHANNES VON AULICENSIS
AUCTOR
1750
HILDESBRUGI
Typis H. N. Meyer
anno MDCCCLII

THESIS I.

Vemadmodum tota sacra Scriptura, ceu vivus fons ac perennis scaturigo, mirâ Dei bonitate & misericordiâ erga lapsum genus humanum passim abundat; ita toto illius bonitatis flumine quasi inundare videtur, ubi de poenitentiâ lapsorum post baptismum, iisque paratâ veniâ & remissione peccatorum concionatur. Cum enim Deo Opt. Max. fragilitas humanæ naturæ, & vehementes & assiduæ carnis, mundi, ac Diaboli tentationes, quibus homines obnoxij sunt, probè fuerint cognitæ, nec ignotum porrò ipsi fuerit, quàm facile hinc illud consecuturum esset, ut, qui hodiè *staret*, cras miserabili ruinâ è statu gratiæ detrudi, atque in iram ipsius relabi posset; Noluit Pater misericordiarum illis, qui in hoc spirituali certamine spiritualibus hostibus, sese indefinenter infestantibus aliquando succumberent, & in peccata contra conscientiam prolaberentur, omnem statim veniam esse præclusam, sed reditum potius patere voluit in gratiam, & idem, qui *stantibus præmia* promisit, *jacentibus remedia* clementissimè est largitus, Poenitentiam nimirum & fidem, Luc. xxiv, 47. De quibus remediis nunc nonnulla tradere institui, si Deus ac Dominus noster ea, quæ de hac re cogitanti suggestit, etiam scribenti mihi non deneget, ut mea faciam verba S. Augustini, Prologo libror. de Doctr. Christ.

II. Primò indicandum videtur, vocabulum *pœnitentiæ*, in genere significare quamvis animi mutationem, ex displicentiâ

centiâ alicujus facti ortam. Græcis Μετάνοια dicitur, quæ vox significantior est, quam latina, & denotat cogitationem, quæ suscipitur post malum patratum, illud considerans, erratum animadvertens & improbens. Huic respondet latinum *resipiscentia*, à *resipisco*, quod est ad sanam mentem redeo; mentem & consilium, agnito errore in melius muto. Affinis vox est Μεταμέλεια, & verbum μεταμέλειαι, quod habetur Matth. XXI, 29. cap. XXVII, 3. Germani dicunt *Buß* / voce non dissimili Hebrææ illi *שב*, erubuit. Eleganter Lactantius libr. VI. divin. Institut. c. XXIV. *Is, quem facti sui pœnitet, errorem suum pristinum intelligit. Ideoque Græci melius & significantius μετανοια dicunt, quam nos latinè possumus resipiscentiam dicere. Resipiscit enim & mentem ab insaniâ quasi recipit, quem errati piget, castigatque seipsum dementia, & confirmat animum suum ad rectius vivendum, tum illud ipsum maxime cavet, ne rursus in eosdem laqueos induatur. Pœnitentia igitur, vi vocum synonymarum est animi anxietas, sollicitudo & mutatio, orta ex displicentiâ alicujus facti. In scripturâ verò sacrâ, & apud Ecclesiasticos scriptores sumi solet in specie pro hominis peccatoris pœnitentiâ, seu, pro pœnitentiâ salutari, quam conversionem quoque (vocabulum illud intransitivè capiendo) appellamus. Estque hæc pœnitentia mutatio, quâ agnitis peccatis & ira Dei adversus illa, seriò dolet peccator se ea admisisse, ac fide in Christum se erigit, cum proposito deinceps à peccatis cavendi & vitam in melius mutandi. B. Calixtus de Præcip. Christ. Relig. capp. Disp. IIX. de Pœnit. §. 14. Pœnitentia, inquit, est hominis peccatoris ad Deum conversio, quâ peccata ex doctrina legis agnoscit, fatetur: detestatur, de qua ira & offensa Dei angitur: erigitur autem vicissim voce Evangelij, Christumque & promissiones fide apprehendit. Quæ defi-*

definitio præcisè illa, quæ pœnitentiæ salutari intrinseca sunt, complectitur.

III. Partes igitur pœnitentiæ essentielles duas constituimus, *Contritionem & Fidem*. Alij mortificationem & vivificationem eas nominant, etsi, ut nobis videtur, non satis aptè. Cùm *mortificatio* statui conversorum adscribatur à Scriptura, ut apparebit inspecturo hæc loca, Rom. II, 13. Coloss. III, 1. 2. 5. sitque fructus pœnitentiæ. Exprimuntur partes pœnitentiæ à nobis nominatæ, manifestè à Servatore nostro, Marc. I. vers. 15. μετάνοοιτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ. Vtriusque pulchra figura est in Samaritano, qui in vulnera infundit vinum & oleum. Nam & Lex & Evangelium suam hîc operam confert. Contritio quidem est ex Lege; Fides ex Evangelio. In ipso etiam Paradiso primos Parentes voce ipsius legis perterrefactos & convictos, editâ de semine mulieris promissione Deus consolatur, erigit, & in gratiam recipit. Sic David objurgatur à Nathan, & perterrefactus inquit: Peccavi Domino. Ea est contritio. Postea audit absolutionem: Dominus sustulit peccatum tuum, non morieris. Hæc vox erigit Davidem, & fide sustentat, justificat & vivificat eum — Luc. VII. Mulier peccatrix venit ad Christum lachrymans. Per has lachrymas agnoscitur Contritio. Postea audit absolutionem: Remittuntur tibi peccata. Fides tua te salvam fecit, vade in pace. Hæc est altera pars pœnitentiæ; fides, quæ erigit & consolatur eam. Ex his omnibus apparet, nos eas pœnitentiæ partes ponere, quæ propria sunt in conversione, seu regeneratione & remissione peccati. Apolog. Aug. Conf. de Pœnit. §. Quanquam quid &c.

IV. Definitur *Contritio*, quod sit verus & serius dolor de commissis peccatis. Contritionis tamen vocabulo non utuntur Apostoli, sed pro eo adhibent vocem Pœni-

sentia strictè sumptam, & prout à Fide distinguitur. Paulus
II. Cor. VII. vers. 10. vocat eam λύπην κατὰ θεόν, it. μετάνοιαν
εἰς τὸν θεόν, Actor. XXVI. vers. 18. 20. Dicitur autem contri-
tio metaphoricè à conterendo, quod animum conterat
& sauciet; in quo sensu frequens ejus usus est in V. T. Psal.
LI, 19. *Cor contritum & humiliatum, Deus, non despicias*, Psal.
CXLVII, 3. *Deus sanat contritos corde*. Confer. Es. LVII, 15.
Cap. LXI, 1. 2.

V. Includit Contritio agnitionem peccati & iræ
Dei adversus peccata. Quarum utraque excitatur à Lege,
cujus accurata consideratio incutit conscientiaæ terrores,
ut incipiat iram Dei timere, atque ita peccatum detestari.
Et hoc est primum requisitum in salutari poenitentia ac
conversione, idque non quidem promerens remissionem
peccatorum, sed quia hic ordo à Deo est institutus, ut ju-
xta Bernardi dictum, *Oleum misericordiae non infundat Deus
nisi in vas contritum*. Si termino scholæ placebit uti, con-
tritio rectè vocabitur *conditio sine qua non* ipsius remissionis
peccatorum. Nihil enim in ea ostendi potest, quod ad
justificationem habeat rationem causæ, & tamen sine eâ
non contingit justificatio. *Lex vero est pædagogus ad Chri-
stum*, Gal. III. vers. 24. Quia enim Lex pronunciat *male-
dictum omnem, quisquis non permanserit in omnibus*, minimis,
maximis, *que sunt scripta in sese*, Galat. III, 10. & verò ho-
mini conscientia facilè dictat, si Deus velit ex rigore justi-
tiaæ secum agere, se ipsi non posse ad unum è millibus re-
spondere; Hinc Lex indirectè hominem contritum & per-
terrefactum ablegat ad Evangelium, quod nobis monstrat
obœdientiam & satisfactionem Christi mediatoris, pro no-
bis hominibus præstitam, & propter hoc meritum Chri-
sti offert gratiam & remissionem peccatorum. A nobis
vero

vero hoc requirit, ut illud beneficium Christi fide humili-
ter apprehendamus & nobis applicemus.

VI. Fides igitur, quam alteram poenitentiae partem
diximus, contritionem debet excipere, si salutaris quidem
debeat esse poenitentia, & non abire in desperationem. Et
intelligitur per fidem non habitus, sed ipse actus fidei, quo
credit contritus Christum se quoque pro sese tradidisse,
Galat. III, 20. & Deum etiam sibi, in filium suum credenti,
remissionem peccatorum esse facturum, Actor. x, 43.

VII. Hanc fidem Pontificij à Poenitentia plane ex-
cludunt & proscribunt. Ita enim Bellarminus lib. I. de
Poenit. cap. XIX. *Fides illa specialis, quâ quilibet fidelis credit
sibi remissa esse (hinc & nunc remissum iri) peccata, non modo
non est poenitentiae pars, sed neque ad eam ullo modo requiritur.*
Argumentum, quo suam sententiam probare conantur,
hunc ferè in modum solent proponere : *Quodcunque
distinguitur à poenitentia, ut quid diversum, illud non est pars poe-
nitentiae. Atqui Fides ita distinguitur.* Ergo. Minoris pro-
bationem petunt è verbis Marc. I, 15. *Poenitentiam agite &
credite Evangelio.* Verum respondemus ad Minoris pro-
bationem, particulam illam ET, non semper esse adver-
sativam aut distinctivam, sed aliquando etiam exegeticam
& explicativam. Ita sumitur Actor. XXVI, 20. *Annuncia-
bam gentibus, ut poenitentiam agerent, ET converterentur ad
Deum.* Non necessum itaque est, si alias constet, fidem
in Christum esse partem poenitentiae, propter ea loca, in
quibus fides à poenitentia distinguitur, hoc ipsum per-
negare.

VIII. Dicunt alias Pontificij, fidem esse fundamen-
tum Poenitentiae; non vero ejus partem, ut docent nostra-
tes Theologi. Verum de nominibus fortassis non esset mul-
mul-

multum contendendum, si utrinque consensus esset, fidem, prout nos eam paulò ante descripsimus, in pœnitentia esse necessariam ad consequendam remissionem peccatorum, neque ideo turbanda esset Ecclesia, si alius fidem fundamentum, alius partem pœnitentiæ appellaret. Sed latet anguis in herba. Quando enim illi dicunt, fidem esse fundamentum pœnitentiæ, intelligunt per fidem talem persuasionem, si actiones illas pœnitentiæ, à Pontificiis præscriptas, quis susceperit, & præstitit, quod illis actionibus impetret veniam peccatorum, & reconcilietur Deo. Hac enim cum persuasionem, dicunt suscipiendas esse actiones pœnitentiæ, & hoc est, quod dicunt, fidem esse fundamentum pœnitentiæ.

IX. Quando ergo talem historicam fidem pœnitentiæ volunt esse fundamentum, veram autem fidem justificantem, à nobis requisitam conviciis lacerant, & à saluari pœnitentia proscribunt, quin & eos sub anathemate damnant, qui statuunt fidem conceptam ex Evangelio, quâ quis credit, sibi quoque per Christum hîc & nunc peccata remissum iri, necessariam partem esse pœnitentiæ, ad consequendam remissionem peccatorum; quid aliud faciunt, quàm quod nucleum consolationis è pœnitentia tollunt? & ipsam vocem Evangelij propriam, sicut à Prophetis, Christo & Apostolis tradita est, impiè damnant? Ubique enim & in omnibus pœnitentiæ exemplis fidem, & illam quidem, quæ per nomen Christi remissionem peccatorum accipit, conjunctam invenies. Quid ergo reliquum erit Evangelio, si tollas inde Christum, fidem in Christum, & remissionem peccatorum, quæ fide per Christum accipitur?

X. Fidem vero qualem diximus, ad pœnitentiam requiri, ejusdemque alteram partem constituere, dudum
luculen.

luculenter probavit Apologia Aug. Conf. de Pœnitentia, §. *Secundò, fateri &c.* Sic loquitur ibi Apologia : *Secundò fateri adversarios existimamus, remissionem peccatorum pœnitentiæ seu partem, seu finem, seu, ut ipsorum more loquamur, terminum esse ad quem. Ergo id, quo accipitur remissio peccatorum, rectè additur partibus pœnitentiæ. Certissimum est autem, etiamsi omnes portæ inferorum reclamant, remissionem peccatorum non posse accipi, nisi solâ fide, quæ credit peccata remitti propter Christum, juxta illud Rom. III. Quem proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius. Item Rom. V Per quem accessum habemus fide in gratiam &c. Nam conscientia territa non potest opponere iræ Dei opera nostra, aut dilectionem nostram, sed ita demum fit pacata, cum apprehendit mediatorem Christum — Petrus ait in Actis cap. X. Huic omnes Prophetæ testimonium perhibent, remissionem peccatorum accipere per nomen ejus, omnes, qui credunt in eum. — Nos igitur hanc Petri vocem non dubitamus opponere quamlibet multis legionibus Sententiariorum, quæ allegat consensum Prophetarum &c.*

XI. Quia vero contritionem consequitur detestatio & propositum fugiendi peccata imposteriorum, (nemo enim voluntatem habebit rursus committendi, de quo nunc angatur & doleat, si serio doleat) cum etiam fidei illa natura sit, ut Apostolo teste *per charitatem sit ἐν ἐργῶν καὶ μὲν*, Galat. v, 6. sit *bonæ voluntatis & justæ actionis genitrix*, ut cum Ambrosio loquitur August. Conf. artic. xx. fluit hinc prono alveo, novam obœdientiam, sive benè vivendi propositum, à pœnitentia omninò excludendum non esse, quanquam ejus essentiam non ingrediatur, sed tantùm eam consequatur. Hoc certè ipsum est, quod Johannes nos jubet, *facere fructus dignos pœnitentiæ*, Luc. III, 8.

B

XII. Si

XII. Si quæras fortassis, quomodo fides iustificans producat fructus, bona opeta, audi Calixtum nostrum, πολλῶν ἀνέξιον ἄλλων, Epitome de bonis operibus eleganter ita colligentem: *Qui in aliquo spem & fiduciam obtinendi summi boni collocat, is eum non potest non diligere. Sed credens, in Deo & Christo spem & fiduciam obtinendi summi boni collocat. Ergo credens in Deum & Christum, non potest non diligere. Porro, qui aliquem diligit, is cavet ne eum offendat, aut faciat, quæ novit nolle eum fieri. Sed credens Deum diligit, Ergo credens cavet, ne Deum offendat.*

XIII. Quando igitur peccator dicto modo sua agnoscit delicta, dolet de iis, ac promissionibus divinis animum erigit, cum proposito imposteriorum fugiendi peccata, tunc remissionem & absolutionem illorum consequitur, quam Deus ad se conversis annunciandi, verbi sui præconibus amplissimam in sacra Scripturâ potestatem fecit. Sic enim Christus ipse Joh. xx, 23. Apostolos suos adlocutus: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Non est sensus, quod remissio peccatorum pendeat ab Absolutione ministri, nec unquam remissionem peccatorum poenitenti apud Deum sperare detur, quàm si prius absolverit eum minister. Nec est sensus, quod, *si sacerdotis animus serio agendi & vere absolvendi desit, poenitens non debeat putare, se propter suam solam fidem verè coram Deo absolutum esse, ut Tridentini Sess. xiv. de poenitentia, cap. vi. decreverunt.* Sed hoc volunt verba Servatoris: *Quorumcunque (poenitentium & credentium) peccata, ministri declaraturi sint in terra pro solutis, eorum peccatorum remissionem, sicut in cœlo jam facta sit, ita porro ratam in supremâ*

mā illā curiā fore, & continuatum ibi iri. Adscribimus antiquam absolvendi formulam, quā dignam censemus, quæ hic legatur: *Misereatur tui Deus, dimittat tibi omnia peccata tua, custodiat te ab omni malo, conservet te in omni bono, perducatur te in vitam æternam. Indulgentiam & remissionem peccatorum tribuat tibi pius Pater & misericors Dominus. Dominus noster Iesus Christus per suam magnam misericordiam dignetur te absolvere, & ego autoritate ipsius, quā fungor, absolvo te à vinculo excommunicationis minoris, si ligaris, & absolvo te à peccatis tuis in nomine Patris & Filij & Spiritus sancti, Amen.*

XIV. Ex his, quæ hætenus à nobis tradita sunt, manifestum est, quid de pœnitentia sit statuendum, quotnam & quasnam orthodoxi faciant pœnitentiæ essentielles partes. Pontificij partes materiales pœnitentiæ exterioris quam vocant, tres faciunt, contritionem cordis, ut per signa manifestatur, Confessionem oris, & satisfactionem operis. Loquuntur autem, ut dixi, de pœnitentia exteriori, quæ sit objectum absolutionis sacerdotalis. De his ergo partibus pœnitentiæ quid sentiendum sit, ordine nunc erit dispiciendum.

XV. Ante vero, quàm id fiat, sciendum est, trinam illam partium pœnitentiæ enumerationem, ansam & originem cepisse ex publicæ pœnitentiæ ritibus. Hæc namque ritibus illis postea partim abrogatis, partim mutatis, indoctè ad generalem pœnitentiæ doctrinam accommodata est. Accessit & illud, quod pij veteres in multis sententiis loquuntur de pœnitentia non quatenus quærit & accipit remissionem peccatorum, sed quatenus est vitæ mutatio & emendatio. Unde Augustinus & Chrysostomus solent ita loqui: sicut tres sunt peccatorum differentiæ, & tribus modis Deum offendimus, corde scilicet, ore & opere:

ita veram emendationem per contrarium instituendam esse, in animo, in verbo & opere. Hæc non attendentes Monachi, fecerunt inde tres pœnitentiæ partes, quibus ac uiratur remissio peccatorum, & quidem exclusâ fide, quæ ex Evangelio concepta, credat per Christum peccata remitti. Et ubi Chrysostomus ponit operis humilitatem, Augustinus operis sanctificationem, substituerunt postea operis satisfactionem. Et tamen anathema sit, oportet, nisi quis omnia illa, undecunque orta, tanquam oracula Spiritus S. adoret; uti conqueritur B. Chemnitius in Exam. Concil. Trid. Part. II. Sess. IV. ad Can. IV. in fine.

XVI. De contritione notatu digna sunt verba Bellarmini libro I. de Pœnit. cap. XVII. Col. 1036. *Dicet fortasse aliquis, sæpè accidere, ut contritio non alio signo, quàm ipsâ peccatorum confessione prodatur: proinde tunc non distingui contritionem, quatenus est pars sacramenti sensibilis, à confessione: ac per hoc duas tantum sacramenti partes esse, confessionem & satisfactionem, non autem tres.* Respondeo, fieri quidem posse, ut iisdem verbis contritio detegatur, & confessio explicetur, veruntamen illis verbis duo sensibilia signa contineri, & planè aliud esse contritionem verbo expressam, aliud Confessionem verbo explicatam. Nam si quis fateatur, se furtum, adulterium, homicidium & alia id genus multa commisisse, sed iactando & gloriando, vel simpliciter colloquendo illa narret, ille quidem confitebitur peccata, sed contritionem non prodet. Quare aliud est, peccata confiteri, ut alter intelligat, quot & qualia illa sint, aliud, cum dolore & detestatione confiteri, ut non solum peccatorum numerus, sed etiam peccatoris contritio illâ confessione aperiatur. Contritionem isthac modo expressam, in pœnitentia, quæ ad absolutionem sacerdotalem ordinatur, nos libenter admittemus.

XVII. De Confessione autem, sacerdoti faciendâ,
non

non toleranda sunt, quæ Pontificij hodiè docent, præsertim ex quo ea sub anathemate credenda obtruserunt. Eam primò volunt omnibus *post Baptismum lapsis jure divino necessariam existere*, Concil. Trident. Sess. xiv. cap. v. Deinde exigunt, oportere à *pœnitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem, conscientiam habent, in Confessione recenseri, vel enumerari*: præterea etiam eas *circumstantias peccatorum in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant* — peccata tamen, quæ *diligenter cogitant, & conscientie suæ sinus omnes & latebras exploranti non occurrant, in universum eadem confessione inclusa intelligi*. Sess. & cap. cit. Hic primò falsissimum est, Confessionem sacerdoti dicto modo faciendam, *jure divino lapsis post baptismum cum Deo reconciliandis, esse necessariam*. Nunquam id evictum dabunt Pontificij. Causantur quidem Tridentini hoc ipso capite, sacerdotes à Christo constitutos esse *judices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint, quo pro potestate clavium remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronunciant* — sacerdotes autem hoc *judicium, incognitâ causâ exercere non potuisse* — si non in specie *sigillatim sua ipsi peccata declarassent*. Sed falsum est, sacerdotes hic constitutos esse *judices*. Tantum *ministerium reconciliationis* ipsis concreditum esse docet Paulus II Cor. v, 18. idque secundum normam semel à supremo iudice Deo præscriptam, ut non nisi pœnitentibus & credentibus remissionem peccatorum annunciant, impœnitentibus eadem retenta esse declarent. *Peccata enim non dimittuntur secundum arbitrium hominum, sed secundum arbitrium Dei*, dicit rectè Augustinus libro III. Contra Donatistas cap. xlix. Plura de hoc argumento Pontificiorum, proponit Excellentiss. Dn. Præses in prælectionibus publicis contra Pontificios.

XIIX. Urgent deinde Tridentini similitudinem Hieronymi : *Si erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat.* Sed quis nescit, argumenta à simili, esse summè fragilia ? Medico singula corporis vulnera sunt detegenda, quia singula diversam medendi rationem solent requirere. At peccata, quæcunque sint, UNO omnia remedio curantur, merito Christi, fide à corde contrito applicato. Si igitur peccator in genere morbum suum tantùm fateatur sacerdoti, cum deploret, & remedium è pharmacotheca Spiritus S. exposcat, statim sacerdoti est in promptu catholicum illud remedium jam-jam indicatum, & modo, quo itidem dictum est, petenti applicandum. Alij Papistæ afferunt verba Actor. XIX, 8, *Multi credentium veniebant, confitentes & annunciantes actus suos, ut vertit Vulgatus.* Non repetam hîc, quæ Excellentiss. Dn. Præses alibi in disputatione de Pœnit. §. xv. de hoc loco produxit. Placet nunc adscribere, quæ Georg. Mylius Commentar. in Aug. Conf. artic. abus. de Confessione de his ipsiis Lucæ verbis perscripta reliquit: *Toti hujus loci depravationi Lutherus remedium affert versione illustri & scholio suo, referens Confessionem & annunciationem istam factorum, ad commemorationem successus felicitis in prædicatione Evangelij, (Es kamen viel deren / die gleubig wahren worden / vnd bekandten vnd verkündigten / was sie außgerichtet hatten / scilicet, mit predigen / lehren / und andern Früchten des Evangelij.) Cui versione patrocinari omninò videntur duo. I. Vox ἀναγγέλλειν, quod letam nunciationem significat, quæ peccatorum Confessionem, quippe rei tristi, parum sanè convenit. II. Vocabulum πηγάζειν, quod res gestas notat; quo loco haud dubie vocabulum peccatorum positurus fuisset Evangelista, si de peccatorum Confessione sermonem sibi esse voluisset. Ut non*

fit,

fit, cur versionem istam flagellare Iesuita possit. Sed esto, versio, ista aliquibus non complaceat, ulterius rari locus iste non potest, quàm ad describendam aliquorum seriam & efficacem conversionem. Nam cum potestate miraculosa in immundos Spiritus Apostolus ita inclaruisset, ut gloria Nominis Christi magna fieret accessio, & ostento obsessi hominis, magnam territatione animi hominum Ephesorum percellerentur; refert Evangelista, quis huius territationis effectus fuerit, nempe, ut alij fide prædicationi Apostolica habita, & metu divini iudicij perterriti, errata sua professi sint publicè, ac detestati: alij etiam libros supersticiosos exusserint. Non abluat ab hac interpretatione Benedictus Arias, qui sic locum istum explicat: Multos ex ijs, qui crediderant, testatos fuisse, mutationem in ipsis esse factam virtute Christi, atque in eo testimonio confessos esse, quales antea fuissent, quales nunc redditi essent per Iesu Christi efficientiam.

XIX. De satisfactione benè ait Apologia Aug. Conf. De Conf. & satisfact. §. Et ex illo &c. è ritu publicæ poenitentia reliquum habere nos nomen satisfactionis. Erat enim satisfacere, scriptoribus tam secularibus quam sacris idem ac, deprecari. Item porrò; Scholastici viderunt in Ecclesia esse satisfactiones. Nec animadverterunt illa spectacula instituta esse, tum exempli causa, tum ad probandos hos, qui petebant recipi ab Ecclesia—ideo supersticiosè finxerunt, eas non ad disciplinam coràm Ecclesia, sed ad placandum Deum valere—Atqui Glossa in Canonibus aliquoties testatur, has observationes institutas esse propter disciplinam Ecclesie. Apol. A. C. loc. cit. §. Sed tamen fatentur &c. Et tamen orta hinc plane vox est, quæ in Papatu, in suggestis, cum prælegeretur vulgo publica absolutio, usurpata fuit: Prolonga Deus vitam meam, donec pro meis peccatis satisfecero, & vitam meam emendavero. Artic. Smalcald. part. III. artic. III, de falsa poenitentia
Ponti-

Pontificiorum. Ubi si per *satisfactionem* intellectam voluerunt humilem deprecationem, Deo pro peccatis faciendam, non improbamus illam sive vocem, sive votum. Si autem per *satisfactionem* intellectam voluerunt *actionem*, quâ is, qui alterum læsit, tantum facit, quantum satis est ad injuriam compensandam, sive, quantum is, qui læsus est, justè exigit, ut Bellarminus libr. iv. de Pœnit. cap. i. satisfactionem describit, dicimus talem satisfactionem impiam, & in unicam satisfactionem Christi esse injuriosam. Christus enim *unâ oblatione in perpetuum consummavit eos, qui sanctificantur*. Hebr. x, 14. Satisfactiones quoque Veterum, præcedebant absolutionem, at hodiè apud Pontificios, inverso eorum ordine æquè ac naturâ, absolutionem sequuntur.

XX. Falsum quoque est, quod remissâ pœnitentibus à Deo culpâ & pœnâ æternâ, reservetur ab ipso infligenda pœna temporalis propriè dicta, ab animo vindicâdi cupido expectanda. Exercet quidem Deus reconciliatos aliquando satis gravibus calamitatibus, sed *bono ipsorum* Hebr. xii, 10 *Quos amat, castigat*. Apocal. iii, 19. Et tales afflictiones aliquando mitigat & tollit permotus fidei deprecatione, non, satisfactoriâ aliqua nostra illarum, ceu pœnarum residuarum, compensatione. Multo minus Indulgentiis Papalibus, satisfactiones possunt redimi. *Quod ad temporalium pœnarum mitigationem attinet, vellemus nobis monstrarent Patres Tridentini vel nnum hominem, qui per Indulgentias Pontificias à levi febriculâ fuerit liberatus*; dicimus cum Lucâ Osiandro Centur. xvi. Histor. Ecclesiast. Notis ad Decretum Concil. Trident. de Indulgentiis.

F I N I S

99 A 7000

ULB Halle

3

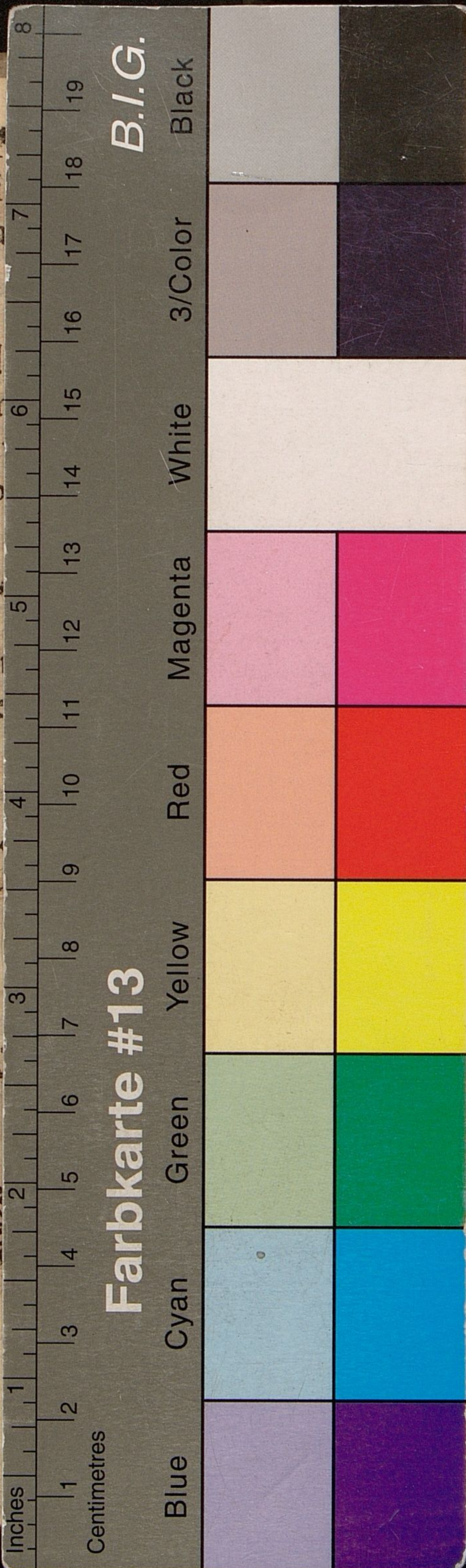
002 840 502

28 97

Retro ✓

7

DISPUTATIO THEOLOGICA
DE
POENITENTIA
ET ABSOLUTIONE
SACERDOTALI

Q V A M

D. O. M. A.

PRÆSIDE

GERHARDO TITIO

SS. THEOL. D. ET PROF.
ORDINARIO

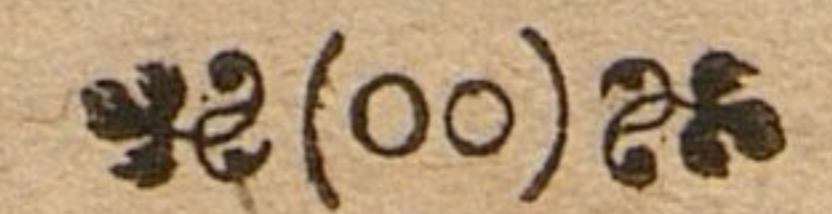
IN ILLUSTRIS ACAD. JULIA

Ad diem Novembr.

Publico examini exponit

JOHANNES ROCH AULICENSIS

AUTOR.

HELMESTADII,

Typis HENNINGI MULLERI,

Anno MDCCCLXIII.

